

Anna Szczegielniak^{1–3}, Anna Rewekant⁴

¹Sekcja Kształcenia Specjalizacyjnego Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego

²Klinika Rehabilitacji Psychiatrycznej, Katedra Psychiatrii i Psychoterapii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

³Oddział Psychiatryczny Wielospecjalistycznego Szpitala Powiatowego w Tarnowskich Górach

⁴Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. O. Bielawskiego w Kościanie, Oddział Willa I

Sprawozdanie z 27. Europejskiego Forum Rezydentów Psychiatrii

27th European Forum of Psychiatric Trainees

W dniach 10–14.07.2019 roku w Pradze odbyło się 27. Europejskie Forum Rezydentów Psychiatrii (25th European Forum of Psychiatric Trainees) z tytułem: „Osoby szkolące się w psychiatrii stają się specjalistami”. Coroczne spotkanie zgromadziło reprezentantów 46 krajów ze starego kontynentu, a także gości spoza Europy — w tym roku po raz drugi prowadzony był program stypendialny dla osób w trakcie szkolenia specjalizacyjnego, a nagrodzeni przyjechali do Czech z Australii, Brazylii, Salwadoru, Indonezji oraz Tunezji. Polska była reprezentowana przez lek. Annę Szczegielniak oraz lek. Annę Rewekant. Podczas pięciu dni uczestnicy Forum mogli nie tylko nawiązać cenne, międzynarodowe kontakty i wymienić się swoimi doświadczeniami klinicznymi, ale także zastanowić się wspólnie nad potrzebami zmian w programach specjalizacyjnych na całym kontynencie. Europejska Federacja Rezydentów Psychiatrii (EFPT, *European Federation of Psychiatric Trainees*) została oficjalnie założona w Holandii w 1993 roku podczas spotkania młodych lekarzy i lekarek szkolących się w psychiatrii, ale już rok wcześniej w Londynie 16 osób z 9 różnych krajów spotkało się, aby omówić kwestię istniejących szkoleń specjalizacyjnych oraz możliwości współpracy w celu poprawy ich jakości. Od tego czasu członkowie i członkinie EFPT współpracowali z wieloma organizacjami międzynarodowymi, nawiązując partnerskie relacje z Europejską Unią Specjalistów Medycznych (UEMS, *European Union of Medical Specialists*), Europejskim Towarzystwem Psychiatrycznym (EPA, *European Psychiatric Association*) czy Światową Organizacją Zdrowia (WHO, *World Health Organization*). Głównymi celami EFPT jest poprawa jako-

ści kształcenia specjalistów psychiatrów w Europie oraz reprezentowanie interesów osób szkolących się w psychiatrii na poziomie lokalnym i arenie globalnej (również poprzez bezpośrednie wspieranie krajowych organizacji zrzeszających rezydentów psychiatrii). Przede wszystkim jednak EFPT stara się upowszechnić wiedzę na temat zdrowia psychicznego, wspierać kampanie edukacyjne przeciwko dyskryminacji i marginalizacji pacjentów psychiatrycznych, a także walczyć o poprawę jakości oferowanych usług zdrowotnych na Starym Kontynencie. Przez lata interesy osób szkolących się w Polsce nie były reprezentowane w Europejskiej Federacji Rezydentów Psychiatrii z racji braku oficjalnej, krajowej organizacji członkowskiej. Dopiero w 2014 roku na 22. Europejskim Forum Rezydentów Psychiatrii, które odbyło się w Londynie, pojawiły się po raz pierwszy osoby szkolące się w Polsce, wówczas jeszcze w roli neutralnych obserwatorów. Natomiast założenie Sekcji Kształcenia Specjalizacyjnego Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz formalnej przystąpienie do EFPT w 2015 roku umożliwiło reprezentantom Polski, po długim oczekiwaniu, podjęcie aktywnych ról w strukturach federacji, a także, co może być ważniejsze, dzielenie się krajową perspektywą i trwałe działanie w celu zaadresowania braków w szkoleniu specjalizacyjnym na poziomie lokalnym i regionalnym. Od tego czasu wiele projektów EFPT odbywało się pod przewodnictwem reprezentantów Polski, w tym działalność grup roboczych zajmujących się wspieraniem krajowych organizacji zrzeszających osoby szkolące się w psychiatrii (*Maintaining and Establishing a National Trainee Association Working Group*) czy prowadzeniem badań naukowych koncentrujących się na kwestiach szczególnie interesujących młodych lekarzy (*Research Working Group*). Pośród badanych zagadnień w ciągu ostatnich lat można znaleźć między innymi trudny temat agresji wobec lekarzy specjalizujących się w psychiatrii

Adres do korespondencji:

Anna Szczegielniak
Sekcja Kształcenia Specjalizacyjnego
Polskie Towarzystwo Psychiatryczne
e-mail: anna.szczegielniak@gmail.com

czy próbę obiektywnej ocenę podstawowych umiejętności badawczych (nie zawsze) zawartych w europejskich programach szkoleniowych, a w konsekwencji odpowiedź na nurtujące wielu pytanie, dlaczego młodzi psychiatry nie są zainteresowani kontynuowaniem kariery akademickiej. Szczególną pozycją cieszy się również projekt badawczy "Brain drain" zbierający doświadczenia osób szkolących się w psychiatrii związanych z krótkoterminową mobilnością i długoterminową migracją w Europie, którego poszczególne edycje w 2013 oraz 2019 objęły również Polskę.

Dwudzieste siódme Europejskie Forum Rezydentów Psychiatrii obejmowało 4 dni intensywnych sesji, podczas których uczestnicy mieli okazję spotkać się z najważniejszymi przedstawicielami współczesnej psychiatrii dorosłych oraz dzieci i młodzieży, między innymi prof. Normanem Sartoriusem, prof. Gilem Zalsmanem czy dr. Julienem Beezholdem. Gałę otwarcia swoją obecnością zaszczylicili między innymi czeski Minister Zdrowia mgr Adam Vojtech, Prezydent Towarzystwa Psychiatrycznego prof. Pavel Mohr oraz wcześniejsi Prezydenci EFPT dr Alex Nawka oraz Dr Mariana Pinto Da Costa. Omawiane przez zaproszonych gości zagadnienia nie były jednak zwykłymi wykładami, do jakich można się przyzwyczaić po uczestnictwie w światowych konferencjach, ale interaktywnymi dialogami, podczas których młodzi adepci psychiatrii mogli zadawać pytania związane z rozwijaniem kariery naukowej, praktycznymi wyzwaniem stojącymi przed młodymi lekarzami, możliwościami oferowanymi przez międzynarodowe towarzystwa psychiatryczne, a także jakością szkolenia specjalizacyjnego. Warto wspomnieć, że szczególnie interesujący w programie forum był dzień drugi, kiedy uczestnicy mieli okazję odwiedzić szpital psychiatryczny w Bohnicach, odbyć wizytę kliniczną i przekonać się, w jaki sposób funkcjonują oddziały psychiatryczne za granicą. To ogromna wartość dodana do każdego spotkania. Szpital psychiatryczny w Bohnicach jest jednym z największych szpitali psychiatrycznych w Europie, w jego skład wchodzi 35 oddziałów. Placówka jest położona na terenie dużego parku, a jej historia sięga początków XX wieku. Na miejscu uczestnicy forum wysłuchali wykładu prof. Jiri Horacka, zastępcy dyrektora Narodowego Instytutu Zdrowia Psychicznego w Czechach, pod tytułem „Psychodeliki: od translacyjnego podejścia do modelowania schizofrenii po nowatorskie terapie” oraz dr Karela Nespory, lekarza psychiatry oraz psychoterapeuty, a także autora wielu książek dotyczących leczenia uzależnień, jogi, relaksacji i psychoterapii, który przedstawił uczestnikom metody leczenia śmiechem. Tego samego dnia miały miejsce prezentacje posterów delegacji każdego z uczestniczących w forum krajów na temat „Zdrowie psychiczne

w dobie internetu”, w których starano się odpowiedzieć z lokalnej perspektywy, czy jako społeczeństwa i jednostki jesteśmy świadomi ogromnego wpływu internetu na doświadczane przez nas życie oraz jakie mogą być tego konsekwencje. Ciekawą innowacją było wprowadzenie stałych do programu forum *health events* opartych na wspólnych wydarzeniach sportowych na świeżym powietrzu i otwartych dla wszystkich zainteresowanych. Ostatniego dnia, w trakcie trwania sesji podsumowującej działania na poziomie lokalnym każdy kraj członkowski był zobligowany do przygotowania prezentacji slajdów dotyczących procesu kształcenia specjalizacyjnego w kraju. Jak przebiega proces, ilu aktualnie kształci się rezydentów, jakie są główne wyzwania, problemy i trudności w trakcie ścieżki edukacyjnej. Reprezentacja Polski podkreśliła w swojej prezentacji konieczność uzupełnienia programu specjalizacyjnego o staże z psychiatrii konsultacyjnej, wcześniej istniejący staż fakultatywny, a także obowiązkowy z zakresu chorób wewnętrznych. Wskazała również, że obecnie w procesie kształcenia duży nacisk kładzie się na oddziaływanie farmakologiczne, tymczasem elementy leczenia pozafarmakologicznego są obecne w programie specjalizacji w stopniu podstawowym, brakuje także możliwości szkolenia w ramach psychiatrii środowiskowej (co stoi w wyraźnej opozycji do obecnego kierunku rozwoju systemu opieki psychiatrycznej). Wspomniano o niewystarczającym finansowaniu opieki psychiatrycznej, szczególnie dzieci i młodzieży. Ostatni dzień spotkania to również dzień corocznych wyborów do zarządu Europejskiej Federacji Rezydentów Psychiatrii, które jak zwykle były szalenie emocjonującym wydarzeniem! Nowo wybranym Prezydentem Federacji została lekarka z Belgii, Charlotte Michgels.

Zakończenie konferencji nappełniło polską delegację dumą. Doktor Adrian Chrobak — laureat nagrody *EFPT Porto Research Award* — wygłosił wykład dotyczący deficytów funkcji motorycznych u pacjentów ze schizofrenią i chorobą afektywną dwubiegunową. Doktor Chrobak jest rezydentem drugiego roku psychiatrii dorosłych oraz studentem studiów doktoranckich w Krakowie, na swoim koncie ma już 32 publikacje. Porto Research Award to wyróżnienie, które swój początek znajduje w 2015 roku, kiedy to komitet organizacyjny 23. Forum EFPT w Porto (wspierany przez portugalskie krajowe stowarzyszenia psychiatryczne) zdecydował się wesprzeć finansowo rezydentów psychiatrii, którzy są aktywni na polu naukowym i odnoszą sukcesy. Celem tej nagrody jest zachęcenie młodych lekarzy do prowadzenia badań i przyczyniania się do rozwoju naukowego psychiatrii. Dla uczestników, którzy dopiero wkraczają w proces kształcenia specjalizacyjnego, konferencja była wyjątkową okazją do zapoznania się ze strukturą Federacji i jej

działaniami, jak również możliwością zaangażowania się w pracę międzynarodowych grup roboczych. Niezwykle cenne dla młodych adeptów sztuki lekarskiej były liczne rozmowy i czerpanie inspiracji od kolegów z całej Europy.

Delegacja Sekcji Kształcenia Specjalizacyjnego Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego na pewno będzie obecna za rok w Bukareszcie, gdzie odbędzie się 28. Europejskie Forum Rezydentów Psychiatrii.